एकाइ 8 · पृथ्वी र अन्तरिक्ष

कार्यपत्र

पूर्णाङ्क 27

नाम ______________ कक्षा ______ रोल नं. ______ मिति ________ प्राप्ताङ्क _____ / 27

1 मुख्य शब्द [3]

कोठाका उपयुक्त शब्द छानी खाली ठाउँ भर्नुहोस्। कोठाको एउटा शब्द प्रयोग हुँदैन। प्रत्येक खाली ठाउँको 0.5 अङ्क छ।

उपग्रह	**उल्का**	**कक्ष**	**कला**	**परिक्रमण**	**परिभ्रमण**	**सौर्यमण्डल**

ग्रहको परिक्रमा गर्ने पिण्डलाई ______________ भनिन्छ। परिक्रमा गर्ने बाटोलाई ______________ भनिन्छ। सूर्य र यसको वरिपरि घुम्ने सबै पिण्ड मिलेर ______________ बन्छ। पृथ्वी आफ्नै अक्षमा घुम्नुलाई पृथ्वीको ______________ भनिन्छ। पृथ्वी सूर्यको वरिपरि घुम्नुलाई पृथ्वीको ______________ भनिन्छ। हामीले देख्ने चन्द्रमाका बदलिँदा आकारलाई चन्द्रमाको ______________ भनिन्छ।

2 चित्रको नामाङ्कन [3]

चित्रमा बायाँपट्टि सूर्यको वरिपरि पृथ्वीको बाटो र दायाँपट्टि नजिकबाट पृथ्वी देखाइएको छ। 1 देखि 6 सम्मका अङ्कले जनाएका कुराको नाम लेख्नुहोस्। प्रत्येकको 0.5 अङ्क छ।

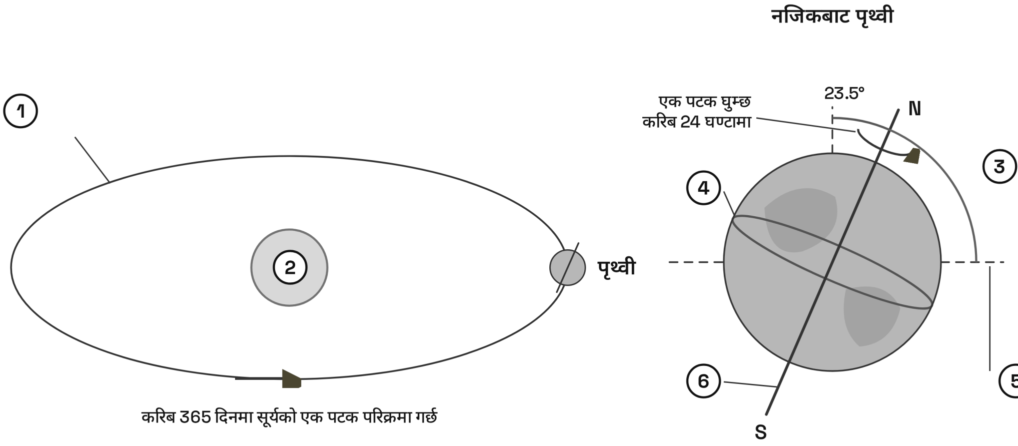

1. ______________ 2. ______________
3. ______________ 4. ______________
5. ______________ 6. ______________

3 बहुवैकल्पिक प्रश्न [5]

तलका प्रश्नको सही विकल्प छनोट गर्नुहोस्।

i. तलका मध्ये कुन ताराको उदाहरण हो? [1]

क. शुक्र **ख.** बृहस्पति
ग. चन्द्रमा **घ.** सूर्य

ii. कुनको समय अवधि 24 घण्टा हुन्छ? [1]

क. चन्द्रमाले आफ्नो कक्षमा एक फन्को लगाउन लाग्ने समय

ख. पृथ्वीले आफ्नो अक्षमा एक फन्को लगाउन लाग्ने समय

ग. चन्द्रमाले आफ्नो अक्षमा एक फन्को लगाउन लाग्ने समय

घ. पृथ्वीले आफ्नो कक्षमा एक फन्को लगाउन लाग्ने समय

iii. पृथ्वीमा ऋतु परिवर्तन हुनुको कारण के हो? [1]

क. सूर्य र पृथ्वीबिचको दुरी घटबढ हुने भएकाले

ख. पृथ्वीको अक्ष कक्षीय धरातलसँग 66.5° मा ढल्किएको अवस्थामा पृथ्वीले परिक्रमण र परिभ्रमण गर्ने भएकाले

ग. चन्द्रमा र पृथ्वीबिचको दुरी घटबढ हुने भएकाले

घ. पृथ्वी आफ्नो कक्षमा कहिले ढिलो र कहिले छिटो घुम्ने भएकाले

iv. चन्द्रमाको कला देखिनुको कारण के हो? [1]

क. पृथ्वीको अक्ष ढल्किएर

ख. चन्द्रमाको अक्ष ढल्किएर

ग. पृथ्वीले सूर्यको परिक्रमा गरेर

घ. चन्द्रमाले पृथ्वीको परिक्रमा गरेर

v. चन्द्रमाले पृथ्वीको परिक्रमा गर्ने क्रममा सूर्य र चन्द्रमाका बिचमा पृथ्वी परेको छ। यो अवस्थामा चन्द्रमा कहिले र कस्तो देखिन्छ? [1]

क. रातभरि पूर्ण आकारमा

ख. मध्यरातमा अर्धचन्द्राकार

ग. पूर्ण आकारमा साँझमा मात्र

घ. पूर्ण आकारमा बिहानीपख मात्र

4 ठिक कि बेठिक? [4]

वाक्य ठिक भए ✓ र बेठिक भए ✗ चिह्न लगाउनुहोस्। प्रत्येकको 1 अङ्क छ।

i. ताराहरूले सूर्यको परिक्रमा गर्छन्। ☐

ii. पृथ्वीलाई आफ्नो अक्षमा एक फन्को लगाउन 365 दिन लाग्छ। ☐

iii. पृथ्वीको परिक्रमणका कारण विभिन्न ठाउँको समय फरक पर्छ। ☐

iv. शुक्लपक्षको साँझमा चन्द्रमाको उज्यालो हुन्छ। ☐

5 औँसी, पूर्णिमा र पक्ष [2]

समूह 'क' का शब्दलाई समूह 'ख' का अर्थसँग जोडा मिलाई कोठामा अक्षर लेख्नुहोस्। समूह 'ख' को एउटा अर्थ बढी छ। प्रत्येकको 0.5 अङ्क छ।

समूह 'क'		समूह 'ख'
1. औँसी	☐	**क.** चन्द्रमाको उज्यालो भाग हरेक दिन घट्दै जान्छ
2. पूर्णिमा	☐	**ख.** चन्द्रमा सूर्य र पृथ्वीका बिचमा हुन्छ
3. शुक्लपक्ष	☐	**ग.** पृथ्वी सूर्य र चन्द्रमाका बिचमा हुन्छ
4. कृष्णपक्ष	☐	**घ.** चन्द्रमाको आफ्नै प्रकाश हुन्छ
		ङ. चन्द्रमाको उज्यालो भाग हरेक दिन बढ्दै जान्छ

6 अति छोटो उत्तर [2]

तलका प्रश्नको अति छोटो उत्तर लेख्नुहोस्।

क. सूर्यको वरिपरि कतिओटा ग्रह घुम्छन्? [1]

ख. चन्द्रमा हरेक दिन करिब कति मिनेट ढिलो उदाउँछ? [1]

7 छोटो उत्तर [6]

तलका प्रश्नको छोटो उत्तर लेख्नुहोस्।

क. तारा र ग्रहबिच कुनै दुईओटा फरक लेख्नुहोस्। [2]

ख. पृथ्वीको परिक्रमणका कुनै दुईओटा असर उल्लेख गर्नुहोस्। [2]

ग. औँसीको दिन आकाशमा चन्द्रमा नदेखिनुको कारण के होला? कारण दिनुहोस्। [2]

8 सोच्नुहोस् [2]

सोचेर उत्तर लेख्नुहोस्।

यदि पृथ्वीको अक्ष कक्षीय धरातलसँग नढल्किई 90° मा ठाडो भएको भए के असर पर्थ्यो होला? कारण खुलाउनुहोस्।

9 क्रियाकलाप: चन्द्रमा उदाएको हेरौँ (अङ्क नदिइने)

पूर्णिमाको दिन, भोलिपल्ट र पर्सिपल्ट साँझ चन्द्रमा उदाएको समय टिपोट गर्नुहोस्। हरेक दिन चन्द्रमाको आकार कोर्नुहोस्।

मिति	तिथि	चन्द्रमा उदाएको समय	चन्द्रमाको आकार
	पूर्णिमा		
	कृष्ण प्रतिपदा		
	कृष्ण द्वितीया		

दिनदिनै चन्द्रमा उदाउने समयमा के फरक पऱ्यो?